

زندگی ام همه چیز من است

مجموعه گفتگوها با کیشلوفسکی

زینس و ترجمه

۱۵ ماده بینر سکا

سرشناسه: کیس洛夫سکی، کریستف، ۱۹۴۱-۱۹۹۶م.

عنوان و نام پدیدآور: زندگی ام همه چیز من است: مجموعه گفتگوها / کیسلافسکی / کریستف و ترجمه آنا مارچینوفسکا.

مشخصات نشر: تهران: ققنوس، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۱۴۴ ص: مصور.

شابک: ۷-۲۴۲-۲۷۸-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: این کتاب ترجمه‌ای است از: KIESLOWSKIBEZ KON"CASTanislaw

Zawis"lin"ski Wydawnictwo Skorpion, 1994 and Krzysztofkielski (1941-1996)

Regisseur Film Director و برخی منابع دیگر.

موضوع: کیس洛夫سکی، کریستف، ۱۹۴۱-۱۹۹۶م. — مصاحبه‌ها

موضوع: سینما — لهستان — تهیه کنندگان و کارگردانان

شناسه افزوده: مارتسینکووسکا، آنا، گردآورنده، مترجم

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۵۹۷.۱۵/۳ PN۱۹۹۸

رده‌بندی دیویی: ۷۹۱/۴۳۰۲۳۳۰۹۲

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۰۸۴۳۴۶

۹۵۰۰ تومان

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۳	یک در یک
۵۹	صد سؤال از کیشلوفسکی (قسمت اول)
۸۳	صد سؤال از کیشلوفسکی (قسمت دوم)
۱۰۳	او سنگ صبور بود
۱۰۹	پایانی نیست
۱۱۷	از کریستف
۱۲۱	زندگی یعنی همه چیز
۱۲۹	تصاویر

پیشگفتار

اسم کریستف کیشلوفسکی امروزه تمام فرهیختگان و روشنفکران اروپایی می‌شناسند. البته این شناخت دیگر فقط مختص اروپایی‌ها نیست. فیلم‌های کیشلوفسکی در بزرگ‌ترین جشنواره‌های بین‌المللی دنیا از کن گرفته تا ونیز، برلین و شیکاگو، استراسبورگ، نیویورک، هنگ کنگ و سانپائولو جایزه گرفته‌اند.

درست است که در دنیا فیلم‌هایی که منتقدان روشناسان سینمایی امتیاز بالایی بدان‌ها می‌دهند، لزوماً سینمادوستان عادی را راضی نمی‌کند، اما فیلم‌های کیشلوفسکی توانستند هر دو گروه را به خود جلب کنند. ممکن است بعضی مفاهیم در فیلم‌های کیشلوفسکی در نظر برخی فوق‌العاده بداب اما برای بعضی دیگر بسیار زنده باشند، یا آنچه برای فردی تلاذگی دارد برای آنرا نه یا تکان‌دهنده است، برای دیگری کاذب و تکراری جلوه کند. البته این‌که هر نیمه‌ای در مخاطبان مختلف خود حال و هوای متفاوتی ایجاد می‌کند، امری طبیعی است. به هر حال سینمادوستان و حتی اشخاص عادی هم شاید بر حسب اتفاق یکی از فیلم‌های کیشلوفسکی را دیده باشند. معمولاً هم یکی از فیلم‌های مجموعه سه رنگ (آبی، قرمز، سفید) یا زندگی دوگانه ورونیکا هستند که توانسته‌اند نظر مخاطبانی از طبقات و گروه‌های مختلف اجتماعی را به خود جلب کنند.

موضوعاتی که کیشلوفسکی برای تماشاجی بازگو و مسائلی که مطرح می‌کند، ساده و بنیادی‌اند به طوری که هرکس به روش خودش با این مسائل کنار می‌آید، اما کیشلوفسکی در فیلم‌هایش جاهای دردناک این موضوع‌ها را مانند یک جراح می‌شکافد و با جرئت تمام به عمقشان فرومی‌رود. اعماقی که شاید در نظر برخی رسیدن تا آن‌جا دور از ذهن، «خارج از دسترس» یا کاملاً غیرممکن باشد. این کار کیشلوفسکی نشان می‌دهد که خودش سخت‌درگیر این مضامین بوده، و فقط به لمس کردن آن‌ها کفایت نمی‌کرد، به عبارتی دیگر، از کار مسائل حیاتی ساده نمی‌گذشت.

او می‌خواست با بررسی این موضوعات، مخاطبانش را از وجود «زخم‌ها» باخبر سازد. آنچه از همه مهم‌تر است، این است که او دارویی برای این زخم‌ها تجویز نمی‌کند و جواب سؤالاتی را که در فیلم‌هایش مطرح می‌کند نمی‌دهد، یا حداقل جواب مستقیم و صریح را نمی‌دهد، راه‌حل نشان نمی‌دهد بلکه فیلم‌های او بیشتر یک راهنما هستند، یک اشاره به دردها، نه دوا برای این دردها، و در نهایت فیلم‌های او یک جستجوی بی‌پایان هستند.

و حالا به داستان به وجود آمدن این کتاب می‌پردازم، و این‌که چه چیزی الهام‌بخش ترجمه مجموعه گفتگوها شده است.

در سال ۲۰۱۳ در جشنواره بین‌المللی فیلم در تهران مترجم یک خانم لهستانی به نام درتا پاچیارلی بودم که عضو هیئت مدیره این جشنواره بود. خانم پاچیارلی مشاور سینما، برگزارکننده کارگاه‌های بین‌المللی کارگردانی، رئیس انستیتوی هنری لهستان (تحت نظارت وزارت امور خارجه لهستان) در برلین، مؤسس بخش سینمای انستیتو هنری لهستان در برلین، عضو آکادمی اروپایی فیلم، و از دوستان نزدیک کریستف کیشلوفسکی است.

این اولین سفر خانم پاچیارلی به ایران بود. او در طول سفر دهم‌روزه‌اش به ایران، از زیبایی ایران و همچنین از مهربانی و مهمان‌نوازی ایرانیان بسیار متحیر شده بود. او در طی این سفر با آدم‌های گوناگونی برخورد کرده بود، و به قول خودش این سفر برایش سفری پربار بوده است.

روز آخر، هنگامی که داشتیم با یکدیگر خداحافظی می‌کردیم، او گفت که یکی از چیزهایی که او را متعجب ولی در عین حال خوشحال کرده این است که

همه کسانی که در طول این سفر سر راه او قرار گرفتند، کیشلوفسکی و کارهای او را می‌شناختند. هرچند این اشخاص دست‌اندرکار سینما نبودند. او در ادامه از من پرسید که نظرم چیست که کیشلوفسکی را برای علاقه‌مندان ایرانی بیشتر معرفی کنیم.

پیشنهاد او این بود: چون من هم فارسی بلدم و هم لهستانی، می‌توانم از زبان اصلی و از منابع معتبر (یعنی از منابعی که خودش همراه با همسر کیشلوفسکی و دوستان نزدیکش به من معرفی خواهند کرد) ترجمه‌ای از کارهای کیشلوفسکی برای سینمادوستان ارائه بدهم.

من این پیشنهاد را بدون تردید قبول کردم و از آن به بعد مدام با هم در ارتباط بودیم که تصمیم بگیریم کدام بخش از زندگی کیشلوفسکی ممکن است برای مخاطب ایرانی مناسب‌تر باشد و درباره‌ی این موضوعات صحبت و تبادل نظر می‌کردیم.

من هم پیشنهاد دادم که در نقد فیلم‌هایش بگذریم و کلاً فیلم‌هایش را کنار بگذاریم و قدری به زندگی شخص‌اش بپردازیم، چون زندگی کیشلوفسکی، طرز تفکرش، محیط زندگی، کودکی، جوانی، خانواده و بالاخره تجربه‌هایش خیلی در فیلم‌هایش تأثیر گذاشته و در واقع این چیزها بوده که از او چهره‌ای شاخص ساخته است.

این کتاب دربرگیرنده گفتگوها و صحبت‌های شخصی کیشلوفسکی است که از منابع متفرق گردآوری شده‌اند، از برنامه‌های تلویزیونی ضبط شده تا نوشته‌های دوستان و همکاران کیشلوفسکی که درباره‌ی کار و رابطه‌شان با او حرف زده بودند و در مجله‌ها و کتاب‌های مختلف به چاپ رسیده‌اند.

ذکر این نکته نیز ضرورت دارد که ثبت اسامی خاص در این کتاب بر مبنای تلفظ رایج آن‌ها در زبان لهستانی است. علت تفاوت احتمالی ثبت خوشنویاری برخی از نام‌ها با شکل متداولشان میان ایرانی‌ها نیز همین است.

در پایان این مقدمه می‌خواهم از دوستانم، هدی اثنا عشری، آزاده تاج‌دینی، بهمن طالبی‌نژاد، اشکان احمدی، سروه حسینی و خلیل احمد عرب که بدون کمک ایشان این کتاب به وجود نمی‌آمد یا حداقل به این شکل در نمی‌آمد تشکر کنم.